

Секція III. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД В ПРОФІЛЬНОМУ НАВЧАННІ У СФЕРІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Бакуліна Наталія Валеріївна,
кандидатка педагогічних наук,
м. Київ, Україна

IV ЕТАП ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УЧНІВСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З МОВИ ІВРИТ ТА ЄВРЕЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАВДАНЬ І РЕЗУЛЬТАТИ

Олімпіади з мови іврит та єврейської літератури, поряд із іншими мовами та літератури етнічних спільнот України, на державному рівні було започатковано у 2015 році. Відтоді нарешті, зважаючи на багаторічні обґрунтовані звернення представників всеукраїнських громадських освітніх організацій етнічних спільнот і корінних народів України, ці олімпіади отримали статус всеукраїнських.

Цього року, попри воєнний стан, відповідно до Наказу №314 від 12.03.2024 Міністерства освіти і науки України «Про проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році» [3], з 9 по 11 квітня 2024 року в Україні відбувся IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури [4], у якому взяли участь 14 учнів 9-11 класів закладів загальної середньої освіти України.

Олімпіада проходила у дистанційному режимі, адже потрібно було з одного боку забезпечити безпечний простір і відповідні організаційні та технічні умови проведення олімпіади у ЗЗСО України на випадок повітряної тривоги, а з іншого – врахувати той факт, що деякі учасники вимушено перебувають за кордоном (в Європі й Ізраїлі).

Організаторами олімпіади стали Міністерство освіти і науки України, Мала академія наук України, Інститут післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка тощо.

В олімпіаді взяли участь учні – представники наступних закладів освіти:

- Білоцерківський приватний ліцей «Міцва-613»;
- Дніпровський ліцей №144 імені Леві Іцкаха Шнеєрсона Дніпровської міської ради;
- Комунальний заклад «Навчально-виховний комплекс № 141 «Освітні ресурси та технологічний тренінг» м. Києва (дошкільний навчальний заклад – школа I ступеня – спеціалізована школа II ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов та інформаційних технологій – технологічний ліцей)»;
- Комунальний заклад «Харківський ліцей №170 Харківської міської ради»;
- Одеський ліцей «Освітні ресурси та технологічний тренінг» №94 імені Володимира (Зєєва) Жаботинського;
- Приватний заклад «Одеський приватний ліцей «Хабад», м. Одеса;
- Спеціалізована школа II – III ступенів №325 «Щастя» м. Києва;
- Чернівецький ліцей №15 «Освітні ресурси та технологічний тренінг» з вивченням єврейського етнокультурного компонента Чернівецької міської ради.

Завдання IV етапу Всеукраїнської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури було розроблено робочою групою під керівництвом голови журі, Бакуліної Н. В., кандидати педагогічних наук, відповідно до змісту чинних програм з мови іврит для 5-9 і 10-11 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою [1],[2].

Для проведення олімпіади було підготовлено завдання з аудіювання (слухання та розуміння прослуханого), читання (читання та розуміння прочитаного), письма (монологічне мовлення / творча письмова робота) та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів відповідно до цих видів мовленнєвої діяльності. Для проведення випробувань із аудіювання та читання було дібрано культурологічні та лінгвокультурологічні тексти, а запропоновані

теми для творчої письмової роботи – відповідно до основних сфер спілкування (особистісної, освітньої, публічної).

Так, для визначення рівня сформованості компетентностей з аудіювання відповідно до програмових вимог кожного класу було запропоновано аудіо тексти та розроблено серію запитань із варіантами відповідей на них. Метою цих завдань була перевірка умінь сприймати на слух незнайомий текст і розуміти тему тексту, фактичний зміст; причинно-наслідкові зв'язки; основну думку висловлювання; тип і стиль мовлення; виразливо-зображувальні засоби прослуханого твору (окремі мовні особливості, переносне значення слова, образні вирази тощо). Обсяг аудіо текстів (і відповідно тривалість звучання) визначався в межах 200-400 слів / 3-5 хвилин в залежності від стилів мовлення та класу.

За результатами перевірки навчальних досягнень з аудіювання у 9 класі один учасник/учасниця продемонстрував/ла 100% правильних відповідей, а два учасника/учасниці – 83,3%; у 10 класі – два учасника/учасниці – 100%, один/одна – 66% і ще один/одна – 50%; у 11 класі – шість учасників/учасниць показали найвищі результати – 100% і лише один/одна – 22%. Це свідчить про достатній і високий рівні навчальних досягнень учасників Олімпіади з аудіювання.

Для визначення рівня сформованості читацької компетентності, зокрема умінь читати мовчки незнайомий текст і розуміти прочитане, учням було запропоновано серію незнайомих текстів різних стилів і жанрів мовлення (відповідно до вимог програми кожного класу) та відповідно до них – запитання з варіантами відповідей. Метою цих завдань було перевірка вмінь читати мовчки незнайомий текст із належною швидкістю та розуміти після одного/двох причитувань тему прочитаного тексту, його фактичний зміст; причинно-наслідкові зв'язки; його головну думку; тип і стиль мовлення; окремі мовні особливості, переносне значення слова, образні вирази тощо. Обсяг текстів для читання був у межах 200-400 слів в залежності від стилів мовлення та класу.

За результатами перевірки навчальних досягнень з читання у 9 класі один учасник/учасниця продемонстрував/ла 100% правильних відповідей, один/одна – 79%, і ще один/одна – 75%; у 10 класі – два учасника/учасниці – 96%, один/одна – 71% й один/одна – 33%; у 11 класі – три учасника/учасниць показали найвищі результати – 100%, один/одна – 97%, один/одна – 92%, один/одна – 86% й один/одна – 50%. У цілому це також засвідчує достатній і високий рівні навчальних досягнень учасників Олімпіади з читання.

Для перевірки умінь письмового монологічного мовлення учням було запропоновано самостійно створити письмовий текст / творчу письмову роботу на одну із запропонованих тем, які було сформульовано з огляду на життєві проблеми і ситуації, на прочитані та проаналізовані твори відповідно до визначених у програмах тем і сфер спілкування. Метою виконання завдань із письма була перевірка наступних вмінь: виявляти певний рівень обізнаності з теми висловлювання; будувати висловлювання певного обсягу, добираючи та впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал; відтворювати інформацію докладно, стисло, вибірково; викладати матеріал логічно, послідовно, враховуючи співвідношення основної та другорядної інформації; дотримуватися теми висловлювання; підпорядковувати виклад головній думці; враховувати ситуацію спілкування; виявляти своє ставлення до предмету висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми, вміти оцінити аргументи, сформулювати своє бачення проблеми; використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови, вдало користуючись лексичним, граматичним багатством мови. Розроблені критерії оцінювання стосувалися не лише оцінки змісту роботи, а й його мовного оформлення, зокрема відповідності орфоепічним, лексичним і граматичним нормам, правильності інтонувальних речень, стилістичної доречності використаних мовних засобів.

Виходячи з багатокомпонентних критеріїв оцінювання, за виконання творчої письмової роботи, звісно, кожний учень отримав індивідуальну кількість балів, але узагальнюючи результати перевірки, можна зазначити, що середній показник у 9 та 10 класах складає 65% , а в 11 класі – 81% набраних балів від максимально можливих за виконання

цього виду роботи. Отже, можемо теж констатувати достатній і високий рівні навчальних досягнень учасників Олімпіади з письма.

Відповідно до Протоколу спільного засідання членів оргкомітету та журі IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури (Протокол №6 від 11 квітня 2024 р.) переможцями стали:

Диплом I ступеня

1. Бабіна Юлія Миколаївна, учениця 9 класу Приватного закладу «Одеський приватний ліцей «Хабад»
2. Баренбойм Денис Рашидович, учень 10 класу Комунального закладу «Харківський ліцей № 170 Харківської міської ради»
3. Смілянська Зіві Олексіївна, учениця 11 класу Дніпровського ліцею № 144 імені Леві Іцхака Шнеерсона Дніпровської міської ради

Диплом II ступеня

4. Полур Еліза Семенівна, учениця 10 класу Одеського ліцею «Освітні ресурси та технологічний тренінг» № 94 ім. Володимира (Зеєва) Жаботинського Одеської міської ради
5. Нахшон Рівка, учениця 11 класу Дніпровського ліцею № 144 імені Леві Іцхака Шнеерсона Дніпровської міської ради

Диплом III ступеня

6. Гольдіна Олександра Павлівна, учениця 11 класу Чернівецького ліцею № 15 «Освітні ресурси та технологічний тренінг» з вивченням єврейського етнокультурного компонента Чернівецької міської ради.

Під час обговорення результатів олімпіади членкині журі ініціювали слухні організаційні та методичні ідеї щодо внесення змін до Положення про проведення олімпіад в Україні з метою його оновлення й удосконалення цього процесу у найближчій перспективі. Наразі триватиме широке громадське обговорення серед викладачів мови іврит ЗЗСО України та консультації з ізраїльськими фахівцями для подальшого узагальнення та надання виважених пропозицій до Міністерства освіти і науки України та Малої академії наук України.

Для організаторів і членів журі олімпіади було честю та великою відповідальністю достойно організувати та провести олімпіаду, адже сьогодні Україна та Ізраїль переживають трагічні часи війни. Але, попри все та незважаючи ні на що, ми повинні підтримувати один одного і робити все, щоб життя продовжувалось і якнайшвидше настав мир у наших домівках. Нехай це буде наш скромний особистий внесок у розвиток освіти в Україні, Європі й Ізраїлі заради миру та життя.

Список використаних джерел

1. Мова іврит. 5-9 класи : Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою / Н. В. Бакуліна та ін. Затверджено наказом МОН України, 2017. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713420/1/z-movi-ivrit-5-9-kl-red-2017.pdf>
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/z-movi-ivrit-5-9-kl-red-2017.pdf>
2. Мова іврит. 10-11 класи : Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою (рівень стандарту) / Бакуліна Н. В. та ін. Затверджено наказом МОН України, 2017. URL: https://lib.iitta.gov.ua/713421/1/mova-ivrit_10_11_dlya-znz-z-ukr.m-rive-standartu.pdf
<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
3. Наказ №314 від 12.03.2024 Міністерства освіти і науки України «Про проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2023/2024 навчальному році». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/65f/1b3/753/65f1b375353a5382044453.pdf>
4. IV етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури : прес-реліз Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка від 11.04.2024. URL: <https://ippo.kubg.edu.ua/content/23087>